

Maa- ja metsätalousministeriö

PL 30

00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntönnö Dnro MMM022-00/2008

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi kalastuksesta

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Suomen ympäristökeskukselta lausuntoa kalastusasutusluonnokseksi.

Suomen ympäristökeskus esittää seuraavaa.

Esitetty asetus vie kalastuslainsäädäntöä vaelluskalakantojen säilymisen ja kestävä kalastuksen kannalta parempaan suuntaan. Erityisesti uhanalaisten ja vaarantuneiden kalakantojen osalta kalastuksen kestävä järjestäminen on ensiarvoisen tärkeää. Asetuksessa tulisi vahvemmin tukea erityisesti vaelluskalakantojen suojeluun liittyviä toimenpiteitä, kuten verkkokalastuksen rajoittamista jokivesissä ja vaeltavan järvitaimenen suojelua. Päävastuu toimenpiteiden käytäntöön viennistä aluekohtaisesti (kalastuskieltoalueet, kutu-rauhokitukset, solmuvälisäätely) jää kuitenkin käyttö- ja hoitosuunnitelmien varaan, jolloin asetuksen ohjausvaikutus saattaa jäädä odotettua pienemmäksi.

Seuraavassa yksityiskohtaisia kommentteja:

1. Kalojen rauhoittaminen (1 §) 1 momentin 3 kohdassa mainittu nieriän rauhoitus Kuolimossa ja Ala-Saimaassa jää mahdolliseksi sekoittaa kutuajan koko vesistön rauhoitukseen. Muutosehdotus esim. "nieriä ympäri vuoden Kuolimossa ja Ala-Saimaassa, joka käsittää Puumalansalmen ja Vuoksenniskan välisen alueen, sekä muussa osassa Vuoksen vesistöä syys-, loka- ja marraskuussa."
2. 1 § 2 momentin mainittu taimenen osalta "sellaisesta purosta tai lammesta, johon ei ole vaellusyhteyttä merestä tai järvestä", jossa vaellusyhteyden puute on hankalasti määriteltävissä käytännössä. Määritelmä myös saattaa vaikeuttaa virtavesien läpikulkukelpoisuuden parantamisen periaatteita eli osaltaan heikentää toimia, joilla vaellusesteitä poistetaan. Pahimmassa tapauksessa niitä voidaan jopa tahallisesi rakentaa, jotta ns. tammukan kalastus mahdollistuu. Vaellusyhteyksien ja jokijatkumon parantaminen tulisi olla pää tavoitteena kaikissa toimissa.
3. Tammukan kalastuksen mahdollistaminen 67°00'N eteläpuolella alamittarajoituksineen (2 § 2 momentin 2 kohta, 20 cm) ei tue uhanalaisia ja vaarantuneita järvitaimenpopulaatioita, sillä vaellusyhteydettömyyden määritelmää ei pystytä käytännössä todentamaan. Eteläiset taimenkannat ovat latvavesissä vielä paikoitellen alkuperäistä kantaa (geneettisesti erityynejä) olevia tärkeitä yksittäisiä populaatioita, jotka eivät kestä kalastusta. Vaikka vaellus ylöspäin olisi estynyt, alaspäin pääsevillä poikasilla voi olla tärkeä merkitys vaeltaville taimenkannoille saman vesistön alajuoksulla. Tässä vaiheessa olisi suotavaa pitää taimenen alamitta 67°00'N eteläpuolella 60 cm, joka mahdollisimman tehokkaasti vähentäisi kalastuspainetta.
4. Paikallisen käyttö- ja hoitosuunnitelman tehtäväksi jää määritellä vaelluskalojen kannalta tärkeimmät suojelutoimenpiteet. Käyttö- ja hoitosuunnitelmien tekijän, tarkastajan ja hyväksyjän vastuu tulee näin ollen olemaan erittäin merkittävässä asemassa. Sellaiset potentiaaliset vesistöt, joissa uhanalaisten tai vaarantuneiden kalakantojen luontainen liisääntyminen on mahdollista, tulisi ottaa paremmin huomioon eriteltäessä rauhoitettuja lajeja tai asetettaessa kalastusrajoituksia. Käyttö- ja hoitosuunnitelman ei tulisi pelkästään tukeutua kestävään kalastukseen vaan erityisesti huomioida kohteet, joissa kalastusta ei ehkä pystytä järjestämään lyhyellä aikavälillä kestävästi.
5. Ehjäeväisten kalojen rauhoitus ei käytännössä poista verkkokalastuksen aiheuttamia haittoja kyseessä oleville populaatioille sellaisissa vesistöissä, joissa luontainen elinkierto voisi palautua. Rauhoitukset ja alamitat eivät riitä ohjaamaan kalastuspainetta alueilla, joissa

esiintyy esim. luontaisesti lisääntyvää järvitaimenta. Samoin muut merkittävät lajit (esim. kuha, siika) tarvitsevat paikallisten verkkokalastuspaineen vähentämistä. Näidenkin osalta paikallisilla käyttö- ja hoitosuunnitelmilla tulee olemaan suuri painoarvo ja niiden ohjausta tulisi tehostaa.

Lausunnon kirjoittamiseen ovat osallistuneet:
Ilkka Sammalkorpi, Jukka Jormola ja Petri Ahlroth.

Seppo Rekolainen

Johtaja

Saija Koljonen

Tutkija

Tiedoksi

pääjohtaja Lea Kauppi

PK
VK
MK
LK
VIE
HAL
ILMO

HUOM! muista laittaa kirjoittamasi asiakirjaan- Tiedoksi kohtaan kirjaamo - ja tallentaa kirjeen skannattuna allekirjoituksineen M-levylle ahjokirjaus -kansioon